

Sư Giác Nguyên giảng pháp
trong chuyến đi thăm thánh tích Ấn Độ
tháng Hai năm 2025
PHÁP THOẠI SỐ (15)

Kalama tri ân đh Nguyễn Thị Ngọc Ánh ghi chép.

[06/03/2025 - 01:05 - anhlibrary]

Cách hai? không xả rác, cách hai là không xả rác, anh không xả rác thì cũng là một cách di sản, có đúng không ta? nguyên cái đoàn mình 80 mạng rút quân để lại một cái sân cỏ thơm phức và sạch sẽ, đó là một di sản mặc dù mình không để lại một cái gì hết dầu để lại một sợi tóc, nhưng mà đó là đối với tôi, đó vẫn là một di sản. Còn nếu mà mình đi mà mình để lại 20 ngàn rupee ở đây thì quá ngon rồi, nếu mình không để lại gì hết thì con lạy các bố đừng để rác lại, đó là cái ân sủng. Thì đến Nalanda là mình ôn lại:

- Thứ nhất, đến để thăm lại cái sinh quán của hai vị đệ nhất thương thủ Thịnh Văn. Một vị tiêu biểu cho Định học, một vị tiêu biểu cho Tuệ học.

- Thứ hai đến Nalanda để thấy rằng Phật giáo không thể nào tồn tại và phát triển thông qua những nghi thức tôn giáo. Phật giáo chỉ được phát triển bởi những con người hiểu Phật dạy gì và hành trì cái mà Phật đã hành trì. Và muốn hành trì anh phải học tập, thì Nalanda là biểu tượng của học tập. Mà học tập là gì? Học tập là tham khảo và phản biện, Nalanda là chỗ tham khảo và phản biện, là sao? tất cả các học thuyết, các quan điểm của các bộ phái đều được trao truyền ngay trên đây. Người không có cái đầu phản biện thì vào trong đây học không có được bởi vì đại học là gì? đại học là phản biện, ở đây có ai học đại học thì hiểu, đúng không? sinh viên cái đầu của nó kỳ, nó lý như trâu vậy đó, nếu mà không thuyết phục nhét không có vô. Đại học đồng nghĩa với phản biện, ở một cái học thuật nào, ở một cái đất nước nào mà người dân không có quyền phản biện, ở đó được xem là nền giáo dục có vấn đề, bởi vì học thuật đồng nghĩa với phản biện. Có hiểu chữ phản biện không? Có hiểu chữ phản biện không? tôi không có kêu gọi chính trị, kêu gọi sự chia rẽ mất quan hệ trong khối đại đoàn kết, không có, nhưng mà về mặt học thuật, về mặt tôn giáo tôi phải nghiêm túc xác định rằng: tinh thần phản biện chính là vừa là tinh thần Phật học, vừa là tinh thần khoa học. Khoa học thì khỏi nói rồi, các vị biết khoa học là phản biện, khoa học là gì? khoa học tức là thử và sai, ở đây có ai biết công thức này không? thử và sai chính là khoa học. Còn ở trong Kinh Phật, trong Trung Bộ Kinh Đức Phật Ngài dạy thế này: lời dạy của ta là [...:2:30...] chứ không phải là [...:2:32...] quý vị vào trong google đánh đùm tôi chữ "Trung Bộ Kinh", rồi để chữ [...:2:38.. rồi ...:2:40] để coi Phật nói Kinh sao.

Lời của ta là [...:2:44..] là lời đa chiều, lời hai lẽ, chứ không phải [...:2:51..] là phiến diện, là một chiều, là cục bộ là cục đoạn, là một lẽ, biết một lẽ không ta? hoặc phải, hoặc trái thôi, nó phải hai chiều chứ. Cho nên bất cứ một cái học thuyết nào về chính trị hay tôn giáo đại kỳ cục đoạn. Cái cục đoạn là cái xài không được, các vị nghĩ có đúng không? mình dạy chó, dạy mèo rồi lên cấp nữa dạy con, lên cấp nữa tình nghĩa vợ chồng, lên cấp nữa quan hệ chòm xóm xã hội không thể nào mà mình cứ khư khư một nguyên tắc, mình cứ khư khư một nguyên tắc xài không được.

Cho nên nói đến Nalanda là phải nói đến học thuật, mà nói đến học thuật là phải nói đến phản biện, cái tinh thần Nalanda, tinh thần của Ngài xá Lợi Phát, Ngài Xá Lợi Phát được xem là trí tuệ, trí tuệ là sao? Trí tuệ chính là phản biện, đến Nalanda là vậy. Và hôm nay trên xe, trên đường về đây tôi có nhờ các vị Phật tử ở trên xe của tôi nhắc có một số chuyện tôi phải nói thêm mà tôi không có nhớ hoặc là không có đủ thời gian để nói ở các cái thắng cảnh, Phật cảnh kia. Hồi này ai ghi đùm đó?

Rồi, hai ông đại thân để lát qua Trúc Lâm, tiếp theo, rồi sáng nay từ ở Linh Thứu đi ra trên đường đi tôi có gặp để chữ "birthplace of Mahavira 20 km", tức là từ núi Linh Thứu đi ra có cái chỗ nó để là sinh quán của Mahavira cách Linh Thứu 20km, mà tôi biết trong đoàn mình có lẽ là 99,9% là không biết Mahavira là ai, cái đó rất là quan trọng. Ở đây có ai cho tôi biết tại sao cuộc đời ông đó là quan trọng không? quan trọng là chỗ này, cái chuyện giống không tôi không có chú ý, cái chuyện mà ông

lập ra cái đạo nào không quan trọng, mà cái này mới quan trọng nè, cái Kỳ Na giáo này là từ thời Đức Phật nó có cái tên là gì ta? Ni Kiên Tử, Nigantha:

- Ni: là không.

- Gantha: là dính mắc.

Cho nên có cái đạo là Đạo Ly Phục, Nigantha là không có dính, không có dính là sao? bây giờ họ chủ trương là nếu mà mặc đồ chỉ mặc màu trắng tránh nhuộm, tránh xài ba cái công nghệ, xong chưa? Rồi. Và bây giờ còn cực đoan nữa đó là ngại họ không có quét nhà, quét nhà chết chúng sanh nữa, đến cái mức như vậy. Khoan, cái này mới quan trọng, Đức Phật Ngài dạy rằng chúng sanh và phàm phu đều không có cái trí về cái tuệ quán, phải học, chứ còn tự nhiên mình nghĩ ra không được. Nhưng phàm phu có cái trí về nhân quả, biết làm thiện được vui và làm ác bị khổ thì cái tôn giáo Ni Kiên Tử của ông Nigantha có chủ trương chuyện đó. Nhưng mà có một điều nó khác Phật pháp mình: Phật pháp mình 5 uẩn thiện tạo ra thiện đời này rồi nó sẽ tạo ra quả 5 uẩn của đời khác chứ không có sự liên tục của ngũ uẩn của thăng Tào nó đi từ kiếp này qua kiếp kia. Nhưng mà bên Nigantha họ tin rằng có một cái tôi đi từ kiếp này qua kiếp khác, chỉ khác Phật giáo chỗ đó. Có thiện có ác, nhưng bên đó họ nhìn nhận có một cái tôi, mà riêng Đạo Phật thì không. Nhưng mà cái này mới quan trọng, lúc Ni Kiên Tử còn sống thì cái giáo phái đó chỉ có một thôi, bây giờ nó qua tới đạo Jain, thật ra đạo Jain nó đi ra từ chữ [...6:51...] mà [...] nó là một cái ngoại hiệu khác ông Mahavira, đây thì ông này lúc ông sắp mất, thì ông mới xét thấy rằng cái giáo pháp ông nó sai. Các vị trong đây thế nào cũng hỏi tôi là ở đây tôi nói theo đâu? đây tôi nói theo bộ [...7:10...] chú giải của Kinh phúng tụng và Thập thượng, ai ghi dùm: Commentary of Sangiti Sutta hoặc Dasuttara Sutta, commentary có nói về chuyện này. Lúc ông sắp mất, ông thấy rằng cái giáo pháp của ông phải được tẩy xóa, phải bị delete, phải erase hoàn toàn. Nhưng mà mặt mũi ông để đâu khi mà ông kêu nguyên đám bỏ hết. Thế là ông nghĩ ra một cách tức làm cho tụi nó chia rẽ nhau:

- Một, khi chia rẽ nó làm yếu đi.

- Còn hai, khi chia rẽ như vậy thì trong cái lúc tương tranh như vậy, thì đó là cơ hội anh em nó tìm một cái chỗ về khác mà đó có thể là Phật pháp. Thế là ông kêu hai cái thằng đệ tử lớn nhất, mỗi đứa vô ông nói một câu, mà hai cái câu đó nó đối lập nhau, nghe kịp không? thì khi ông chết rồi thì đứa nào cũng nói là được Thầy truyền tâm ấn hết. Thì khi mà hai đứa nó so hai điều tâm ấn nó trót quớt hà, nghe kịp không? thì họ không nể nhau, họ nói là ông kia bịa, thì đúng là hai câu đó là hai câu vô lý thì nó mới tách ra từ Nigantha 1, một Nigantha nó chia ra làm hai nhánh:

- Nhánh thứ nhất là nhánh Digambara, Digambara dịch tiếng Việt Nam là mặc áo da trời, áo da trời là áo gì ta? là không mặc gì hết "từ em mặc áo da trời", ông Phạm Thiên Thư là tổ thứ hai. Ông Phạm Thiên Thư ông nói áo da trời là áo màu thiên thanh đó, cũng như nắng khuya của Trịnh công Sơn là đèn đường đó. Thì Digambara là áo da trời nghĩa là không mặc gì hết.

- Còn nhóm thứ hai là Svetambara là mặc đồ trắng, và thời xưa thời Phật còn thì gọi là Nigantha, nhưng mà đi riết riết rồi bây giờ nó còn là đạo Jain. Cái câu chuyện quan trọng mà tôi muốn nói đó là đến phút cuối mà mình còn kịp nhận ra cái sai của mình mà tìm cách để mà tháo gỡ cái sai đó. Mình biết cả đời mình đi đặt mìn thì trước khi chết mình cũng ráng để cái bản đồ cho người ta đi ta gỡ cũng là công đức, hiểu không? Chứ có rất nhiều người cả đời sai mà phút cuối không nhận ra mình sai đó là cái bậy. Cái bậy thứ hai, nhận ra mình sai nhưng không có cái gan nhận ra mình sai để phủ nhận. Có rất là nhiều cái nhân vật trước khi chết họ đốt hết mấy cái công trình, tác phẩm của mình, các vị biết chuyện đó không? trong lịch sử nhân loại trường hợp đó nhiều lắm. Họ thấy không đáng để lại thì họ hủy. Thà không để gì thì đó cũng là một di sản. Còn không để lại toàn là thứ độc hại, giết người thì quá bậy. Còn gì nữa tôi quên rồi?

Cái đó quan trọng, đi hành hương mà không biết cái chuyện vô sự trí là không được. Tức là sau khi mà Đức Phật và Chư Tăng đó đến cái thành Vesali vụ hạn hán, đói kém có nhớ không? rồi được vua tổ chức cúng dường trọng thể, vua tổ chức cúng dường trọng thể rồi dân mới dành tới dành lui rồi, dành tới dành lui, rồi cuối cùng cái buổi Trai tăng cuối cùng của vua là hoành tráng có một không hai. Lúc đó là...trong cái buổi trai tăng đó đặc biệt lắm, tất cả cái giường, chông, ghé, nệm nào mà Đức Phật có chạm tới đều được vua cúng hết cho Đức Phật thì ông biết, ông quý thương thì ông cúng chứ ông biết Ngài làm sao mà Ngài...chứ bây giờ mấy ông Sư giờ lấy xe chõ, không bỏ sót, thà chõ làm chứ không bỏ sót. Thì Ngài nhận cho ông hoan hỷ, Ngài cũng ra đi, mà lần đầu tiên

cũng là lần duy nhất mà tôi thấy Đức Phật Ngài sử dụng phương tiện transportation, đó là sao ta? lần đầu tiên thấy trong Kinh kê là Ngài có bước chân xuống cái chiếc ngự thuyền, bước cho vua vui thôi, thuyền của vua Ngài bước xuống đưa Ngài đi một đoạn, lễ cúng dường cực kỳ trọng thể. Thì sau đó Chư Tăng về mới bàn nói chuyện với nhau thôi, cả đời tôi, tôi chưa bao giờ tưởng tượng có những buổi trai đàn mà nó tưng bừng như vậy. Thì có mấy vị kia nói, tôi nghĩ cái này là phước của Đức Phật, tôi nghĩ đây là phước của Thế Tôn. Thì lúc đó Đức Phật từ trong hương thất Ngài đi ra Ngài hỏi các Tỳ Kheo đang bàn với nhau chuyện gì? thì Chư Tăng nói chúng con đang nói về một tuần lễ cúng dường vừa qua, quá sức hoành tráng. Chúng con nói với nhau có thể đó là phước của Thế Tôn. Thì Đức Phật Ngài dạy rằng các Tỳ Kheo có biết rằng cái nhân lành mà ta đã tạo nó khiến cho hôm nay mà ta nhận được cái cúng dường như vậy đó, cái nhân lành đó nó chỉ là một cái chuyện rất là nhỏ: Thuở xưa Ta là một Bà La Môn nghèo, nghe kỹ nha, Ta là một Bà La Môn rất là nghèo, ta có một người con trai đi học nghề ở xa, thì người con trai của Ta trên đường đi học nghề, học chưa xong thì đã gặp Chư Phật Độc giác. Thì các vị biết Độc Giác là không có độ cho ai đặc đạo hết, thấy người đó hữu duyên thì cho sống gần rồi tự người đó nghĩ ra cái gì thì người đó đắc thôi.